

TILLID TIL EMBEDSVÆRKET – NU OG I FREMTIDEN

Program 8. december 2014 kl. 17.00-20.30

Moderator: Michael Kristiansen

Tweets fra
arrangementet:
#embedstillid

- 17.00 | Velkomst og præsentation
Formand for Bo Smith-udvalget, Bo Smith
- 17.10 | Et juridisk blik på de aktuelle problemstillinger
Højesteretsdommer Jens Peter Christensen
- 17.30 | Et politologisk blik på de aktuelle problemstillinger
Professor emeritus ved Institut for Statskundskab på
Aarhus Universitet, Jørgen Grønnegård Christensen
- 17.50 | Debat med to politikere om hovedudfordringerne i forhold
til tilliden til vores politisk-administrative system
Per Clausen, EL (MF) og Mads Rørvig, V (MF)
- 18.20 | Pause med sandwich
- 18.50 | Interview og debat med departementscheferne Christian Kettel
Thomsen, Ulrik Vestergaard Knudsen og Peter Stensgaard Mørch
- 20.20 | Afrunding og tak for i dag
Formand for Bo Smith-udvalget, Bo Smith

Mediepartner: Altinget. Kontakt ansvarshavende for Embedsværk på tlf. 2650 5653 eller mail lauritzen@altinget.dk og få 1 måneds gratis adgang til Altinget – Embedsværk portal.

**BO SMITH
UDVALGET**

Tweets fra arrangementet: #embedstillid

 BO SMITH
UDVALGET

Et juridisk blik på de aktuelle problemstillinger

Jens Peter Christensen

AARHUS
UNIVERSITET

BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
INSTITUT FOR STATSKUNDSKAB

12 December 2014

EMBEDSVÆRKET OG DEN AKTUELLE DEBAT

EN POLITOLOGISK VURDERING

JØRGEN GRØNNEGÅRD CHRISTENSEN

DET HANDLER – OGSÅ – OM MAGT

- Parlamentarismen og ministerstyret deponerer stor magt hos ministrene
 - Når der skal laves politik
 - Når politikken skal føres ud i livet
- Ministrene kan ikke selv bruge magten til ret meget
 - Begrænset kapacitet, begrænset viden, begrænset opmærksomhed
 - De skal altså have hjælp
 - Og embedsværket er og bliver den primære kilde til hjælp
- Embedsværkets ministerhjælp hviler på to grundlæggende præmisser
 - Den skal være **politisk lydhør**, altså embedsmændene skal både rette ind over for ministeren og leve sig ind i ministerens politiske intentioner
 - Den skal **respektere de bånd, der er lagt på ministermagten**
 - **Retligt**: Grundloven og hele det grundlovsmæssige rammesæt omkring vores parlamentarisme
 - **Politisk**: Ministermagten forudsætter folketingsflertallets tillid til ministeren og hans/hendes embedsførelse
- Ministermagten er altså underlagt væsentlige begrænsninger
 - En minister kan ikke ret meget selv
 - En minister har mange faldgruber – og de er i sidste ende politiske – også ansvarsudredningen

FAGLIGHEDENS FACETTER

- Den magtfulde minister impotent uden faglig rådgivning
- Mange kilder til relevant faglig viden, men **embedsværket hovedleverandør**
 - Fordi embedsmændene har relevante uddannelser som **generalister** (jura, økonomi, statskundskab) og **specialister** (ingeniører, biologer, dyrlæger, lærere af alle arter osv)
 - Fordi de gennem ansættelsen får indgående og nødvendig ressourceviden
 - De to kilder til faglighed sætter dem i stand til
 - At rådgive og bistå med hensyn til politikens indhold og konsekvenser
 - At rådgive og bistå med hensyn til alle faser af den politiske og administrative proces (Hvordan forbereder du det her, hvordan håndterer du det i forhold til Folketinget, hvordan fører vi bagefter politikken ud i livet?)
 - At rådgive og bistå med hensyn til, hvad ministeren skal, henholdsvis ikke må gøre
- Den juridiske faglighed en blandt flere former for faglighed – ganske umuligt at forestille sig en politisk og administrativ beslutningsproces, som udelukkende beror på juridisk rådgivning
- **Men den juridiske rådgivning helt central, når spørgsmålet er, hvad minister/regering skal gøre og ikke må gøre**

FAGLIGHEDENS GRÆNSER

- Sikker viden er en mangelvare
 - Eksempel 1: Skal gymnasiets studieretninger laves om og kravene til optagelse ændres?
 - Eksempel 2: Hvad vil konsekvenserne af ændrede dagpengeregler være?
 - Eksempel 3: Er situationen i Eritrea ændret, så flygtninge sikkert kan sendes hjem?
 - Eksempel 4: Hvordan indretter vi et effektivt, sikkert og lige system for vurdering af fast ejendom?
- Fagligheden er altså på prøve, hvad enten det drejer sig om ny politik (1 + 2) eller om at forvalte den politisk gældende politik (3+4)
- Politikere, ikke fagfolk kan i et demokrati prioritere forskellige 'fagligheders' bidrag og fylde hullet ud, hvor sikker viden slipper op, ud fra deres mål
- Systemet er i princippet tænkt, så det er svært at slippe af sted med at skære for mange hjørner af
 - Parlamentarisk udfordring af ministrene, når der laves politik, og når ministrene forvalter magten
 - Demokratisk **pluralisme** med uorganiserede 'modmagter' så som '**eksperter**' i lange baner samt institutionaliseret **efterkontrol**: Rigsrevisionen, Ombudsmanden, flere og flere tilsynsorganer
 - Og hvad med embedsværket?

DET HANDLER OM TROVÆRDIGHED

- Troværdighedens tre ansigter:
 - Embedsværkets lydhøre rådgivning forudsætter troværdighed i forhold til ministeren: Skal kunne forlade sig på, at embedsmændene ikke varetager andre interesser, og at embedsmændenes rådgivning afspejler den relevante faglighed, juridisk og ikke-juridisk,
 - **men med ministerens politik for øje**
 - Folketingets deltagelse i beslutningsprocessen og dets kontrol af forvaltningen forudsætter troværdighed i formidlingen af fakta: Det er forudsætningen for Folketingets effektive udfordringsret og forudsætningen for, at oppositionen selv kan forlade sig på embedsværket, når den tager over
 - **Embedsværket har noget på spil her, men Folketinget kan hjælpe det ved at problematisere den ministerformidlede faglighed**
 - Forvaltningens og den politiske ledelses respekt for den vedtagne politik og forvaltningsretlige regler og normer, er forudsætningen for, at forvaltningen træffer afgørelser, som er forudsigelige for borgere og virksomheder
 - Heller ikke det kommer af sig selv: Tag sagerne om dansk skattepligt ved bopæl i udlandet og SKATs ejendomsvurderinger

Besøg og bidrag på udvalgets
hjemmeside
bosmithudv.dk

 BO SMITH
UDVALGET